

Nr 36.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om befrielse för ägare av allmänna samlingslokaler från skyldigheten att erlägga fastighetsskatt m. m.

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 160 av herrar *Bengtson* och *Bror Nilsson* samt II: 199 av herr *Larsson* i Luttra m. fl. har hemställts, att riksdagen måtte besluta sådana ändringar i gällande skattelagstiftning att ägare av allmänna samlingslokaler befrias från skyldigheten att erlägga fastighetsskatt och skatt på inkomst av fastighet i enlighet med vad i motionerna angivits samt att vederbörande utskott måtte utarbeta erforderliga författningstexter.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 199.

Enligt 5 § 1 mom. kommunalskattelagen undantagas från skatteplikt till fastighetsskatt — förutom vissa staten eller kommuner och andra menigheter tillhöriga fastigheter — bl. a.: under punkten g) nykterhetsföreningars byggnader, därest byggnaderna äro avsedda för nämnda föreningars verksamhet såsom sådana, samt under punkten h) sammanslutningar eller enskilda tillhöriga kyrkobyggnader och bönehus, muséer och s. k. soldathem. Därest under bl. a. nämnda punkter angiven fastighet jämväl användes för industriellt eller därmed jämförligt ändamål eller mot vederlag upplåtes åt annan till begagnande, föreligger skatteplikt för däremot svarande del av fastighetens värde.

Jämlikt 54 § kommunalskattelagen och 7 § förordningen om statlig inkomstskatt frikallas ägare av sådan fastighet, varom förmäles i 5 § 1 mom. kommunalskattelagen, från skattskyldighet för inkomst av fastigheten genom dess begagnande för de i samma moment avsedda ändamål.

I de ifrågavarande motionerna har framhållits bl. a., att tillgång till goda samlingslokaler numera ansåges vara ett samhällsintresse av sådan vikt, att verksamheten främjades genom bidrag och lån från staten och i betydande utsträckning även från kommunerna. Den tyngsta bördan för samlingslokalernas anordnande, underhåll och drift komme dock i allmänhet på de sammanslutningar, som i de flesta fall vore huvudmän för samlingslokalerna. Skatteposten, och i synnerhet fastighetsskatten för de mindre lokalerna,

utgjorde en tyngande post i budgeten. Vissa lokaler, som hade karaktär av allmänna samlingslokaler, vore emellertid undantagna från beskattning. Detta vore fallet med vissa nykterhetslokaler, som enligt 5 § 1 mom. g) kommunalskattelagen vore undantagna från skatteplikt till fastighetsskatt. Nykterhetsföreningar vore även befriade från skattskyldighet för viss inkomst av sådana fastigheter, som avsåges i nämnda lagrum. Enligt nuvarande lagstiftning vore även vissa kommunala byggnader samt kyrkliga och frikyrkliga m. fl. byggnader befriade från skatteplikt till fastighetsskatt, varjämte en motsvarande skattebefrielse vore medgiven beträffande inkomst av fastigheten. I konsekvens därmed och med beaktande av de allmänna samlingslokalernas nuvarande ställning och deras betydelse för folkrörelserna och föreningsverksamheten samt därmed även för samhällslivet borde de allmänna samlingslokalerna i beskattningshänseende bliva jämställda med de ovan angivna lokalerna. Skattefriheten borde omfatta vad som avsåges med allmänna samlingslokaler enligt 1 § kungörelsen den 11 december 1942 (nr 913) om bidrag och lån av statsmedel för anordnande av allmänna samlingslokaler samt gälla lokaler, vilka opartiskt, på skäliga villkor och i skälig omfattning stode till förfogande för föreningslivet i orten. Skattefrihet borde vara förhanden, oavsett om samlingslokalen ägdes av kommun, ideell eller ekonomisk förening, aktiebolag eller stiftelse.

Utskottet. I de förevarande motionerna har yrkats, att riksdagen måtte besluta sådana ändringar i gällande skattelagstiftning att ägare av allmänna samlingslokaler befrias från skyldighet att erlägga fastighetsskatt och skatt för inkomst av fastighet genom fastighetens begagnande för avsett ändamål.

Utskottet får i anledning härav framhålla, att stor varsamhet bör iakttagas vid bestämmandet av gränserna för skattefrihet på kommunalbeskattningens område. Varje frikallelse från kommunalskatt innebär nämligen, att de återstående skattskyldiga inom kommunen få på sig överflyttad de frikallades andel i skattebördan.

Vad särskilt angår fastighetsskatten har under de senare åren inom lagstiftningen framträtt en tydlig tendens att söka, i den mån så är möjligt, begränsa den nu medgivna skattefriheten beträffande denna skatt. Utskottet får i detta hänseende erinra om att 1944 års skattesakkunniga i sitt år 1945 avgivna betänkande med förslag angående vissa spörsmål på den allmänna kommunalbeskattningens område (SOU 1945: 35) föreslagit en begränsning av den för kommun, församling, skoldistrikt eller fattigvårdssamhälle enligt 5 § 1 mom. kommunalskattelagen nu stadgade skattebefrielsen i så måtto, att allmän plats, begravningsplats eller byggnad, som tillhör sådan menighet och som är belägen utanför området för vederbörande kommun, skall vara underkastad skatteplikt till fastighetsskatt. Vad angår statens frihet från fastighetsskatt har 1946 års riksdag på förslag av samma års bevillningsutskott i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställt om en förutsättningslös utredning av frågan, huruvida en begränsning av statens skattefrihet beträf-

fande sådan skatt bör äga rum eller ej. Bevillningsutskottet anförde därvid i sitt i ämnet avgivna, av riksdagen godkända betänkande nr 27 bl. a., att då frågan om begränsning av den kommuner och andra menigheter tillkommande friheten från fastighetsskatt varit föremål för utredning, utskottet funne, att jämväl statens skattefrihet i detta hänseende borde tagas under omprövning samt att denna omprövning borde omfatta även de privaträttsliga juridiska personernas frihet från fastighetsskatt.

I detta sammanhang må vidare framhållas, att Kungl. Maj:t genom beslut den 17 mars 1950 bemyndigat chefen för finansdepartementet att tillkalla sakkunniga med uppdrag att inom departementet biträda med en teknisk revision av kommunalskattelagen m. m. Enligt direktiven för de sakkunniga skall därvid bl. a. frågan om den kommunala fastighetsbeskattningen upptagas till prövning.

Då frågan om fastighetsskattens fortbestånd över huvud taget således kommer att tagas under övervägande i samband med berörda utredning, anser sig utskottet icke böra i vidare mån än här skett taga ställning till det i förevarande motioner framställda yrkandet. På grund härav avstyrker utskottet motionerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 160 av herrar Bengtson och Bror Nilsson samt II: 199 av herr Larsson i Luttra m. fl. om befrielse för ägare av allmänna samlingslokaler från skyldigheten att erlagga fastighetsskatt m. m. icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 14 april 1950.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande: se under betänkandet nr 35.